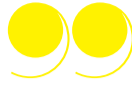

در حوزه مستند، فیلمسازی زنان کارگردان خصوصاً با موضوع زنان، با کم کاری‌ها و عدم حمایت‌ها مواجه است و همین امر خودش را در جشنواره‌ها به شدت محسوس نشان می‌دهد

زنان در سینما

حدود

مصاحبه با مهدیه سادات محور کارگردان بهترین فیلم جشنواره حقیقت

تربیت نوجوان فرصت طلایی و غیرقابل بازگشت

فاطمه عبدی
فعال در حوزه زنان و خانواده

اساساً توجه به هر قشری در زمان کنونی ضرورت دارد و در سال‌های اخیر تبعات بی‌توجهی به نظام مسائل قشرهای مختلف و پرسش‌ها و مسیر تربیت یافتگی آن‌ها، بیشتر نمایان شده است. دختران نوجوان نیز در این میان مستثنی نیستند.

مهم‌ترین اتفاقی که در دوران نوجوانی یک فرد رخ می‌دهد، هویت‌یابی اوست. هویت شامل نظام ارزشی انسان و تعریفی است که فرد از خود دارد. با چنین تعریفی دختر نوجوان مسلمان ایرانی، دختری با تمام نشانه‌های جنسیتی‌اش است که در رده سنی ۱۲ تا ۱۸ سال قرار دارد، دین خود را بخوبی می‌شناسد، جایگاه خدا و اهل بیت در زندگی‌اش مشخص است، در حوزه احکام دینی شناخت نسبی دارد، در یک خانواده دووالدی اعم از یک پدر و یک مادر در حال رشد است و با اعضای دیگر خانواده همچون خواهر و برادر مرتبط است، با شبکه‌های خانوادگی مختلفی مانند دایی، عمه، خاله، عمو، پدر بزرگ و مادر بزرگ در ارتباط است، کشور خود را خوب می‌شناسد و با مفاخر آن اعم از مفاخر علمی و ادبی و... آشنا است، حافظ و سعدی و... را می‌شناسد و می‌تواند حداقل چند دقیقه در باره آنها حرف بزند، قهرمان‌های کشور خود در حوزه‌های مختلف نظامی و امنیتی، ورزشی و علمی را می‌شناسد، از وضعیت کشور خود در منطقه و جهان تا حدی باخبر است و... این موارد بخشی از محورهایی هستند که هویت یک دختر مسلمان ایرانی را شکل می‌دهند اما در حال حاضر دختر نوجوان ایرانی در شرایطی به سر می‌برد که چنین هویتی را کسب نمی‌کند. به عنوان نمونه آنها در مدارس درس می‌خوانند که الزاماً اهمیتی برای ادبیات اصیل کشورمان قائل نیستند، درصد قابل توجهی مشکلات ارتباط خانوادگی دارند و والدین‌شان بعضاً دچار پدیده طلاق شده‌اند. تک‌والدی رشد می‌کنند و روابط مداوم و گسترده‌ای با شبکه فامیلی ندارند. با آدم‌هایی ارتباط دارند که حس عدم رضایت از وضعیت کشور را به آنها القا می‌کنند یا دینداری را به استهزا می‌گیرند، از معلمانی مشق می‌گیرند که گاهی رضایتی از حرفه خود ندارند و... محمل این هویت‌یابی بعد از خانواده، در مدرسه و در ارتباط با گروه همسال شکل می‌گیرد. این در حالی است که سنگر آموزش و پرورش مورد کم‌لطفی زیادی توسط جوانان فعال فرهنگی و اجتماعی قرار گرفته است.

این نوجوانان قرار است در آینده مسئولیت‌های کشور وسیعی به نام ایران را به دست بگیرند؛ بنابراین عقل سلیم حکم می‌کند که عاملان این کشور تربیت کنیم. اما ما چه کردیم؟ ضرورت ارتباط با این نسل را نادیده انگاشتیم. زنان الگوی علمی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی و... خود را روایت نکردیم؛ روایت نکردیم که شناخته شوند، مطلوب نوجوانان شوند و تکثیر شوند. پشت در مدارس منتظر ماندیم تا معلمان و مربیان، به تنهایی، دختر تراز انقلاب اسلامی را تحویل مان دهند و ما برای فردایشان همراه‌شان باشیم! دخترانی که سال‌ها تنهایی را تجربه کرده‌اند و با آن خو گرفته‌اند و این تنهایی بین ما و آنها فاصله زیادی را ایجاد کرده که دیگر صدایی به گوش‌شان نمی‌رسد. بنابراین هرکسی به اندازه وسع خود باید کاری را که می‌تواند انجام دهد تا هویت اسلامی و ایرانی درستی برای نوجوانان شکل بگیرد. این نوجوانان سرمایه‌های کشور ما هستند که در حال حاضر دوران پرمخاطره‌ای را می‌گذرانند. این مقطع سنی بسیار مهم است و این افراد اگر به دوران جوانی برسند و ما کاری برای شکل‌گیری هویت آن‌ها انجام نداده باشیم، این فرصت طلایی را از دست داده‌ایم و دیگر نمی‌توانیم به گذشته بازگردیم و کمبودها را جبران کنیم.

در صورت راه‌اندازی جشنواره ویژه زنان بودجه متمرکزی برای تولیدات در حوزه زنان و خانواده در نظر گرفته می‌شود و از سوی دیگر این جشنواره عرصه پخش این تولیدات خواهد بود که موجب ایجاد انگیزه برای انتخاب این موضوعات می‌شود

سراغ جشنواره برویم. شما شرایط سینما حقیقت را از جهت حضور زنان و همچنین طرح موضوعات زنان و خانواده چگونه ارزیابی می‌کنید؟ در حوزه مستند، فیلمسازی زنان کارگردان خصوصاً با موضوع زنان، با کم کاری‌ها و عدم حمایت‌ها مواجه است و همین امر خودش را در جشنواره‌ها به شدت محسوس نشان می‌دهد. در همین راستا من در زمان دریافت جایزه پیشنهادی مبنی بر راه‌اندازی جشنواره زنان همچون کشورهای دیگر به وزیر ارشاد دادم که امیدوارم مورد توجه قرار گیرد. در این صورت بودجه متمرکزی برای تولیدات در حوزه زنان و خانواده در نظر گرفته می‌شود و از سوی دیگر این جشنواره عرصه پخش این تولیدات خواهد بود که موجب ایجاد انگیزه برای انتخاب این موضوعات می‌شود. البته یک نکته فارغ از فضای جشنواره وجود دارد و آن اینکه ممیزی‌هایی که در صداوسیما برای تصویر زن وجود دارد انگیزه انتخاب این موضوع‌ها را به طور کلی کم می‌کند؛ چرا که عرصه پخش عمومی مستندها برای مردم صداوسیما است.

به تنهایی به دوش بکشد. ما در این مستند شاهد نهایت پذیرش و ایمان به تقدیر در این زن هستیم. عزیز، ایمان بسیار بالایی دارد و همین رابطه خوب او با خدا، تحمل این شرایط را برایش مقدور کرده است. برای ساخت چنین مستندی حتماً مشکلات زیادی داشته‌اید... بله، پیش‌تولید این اثر نزدیک به ۶ ماه زمان برد و لحظات سخت و دشواری را با خود به همراه داشت؛ چرا که جلب اعتماد تمامی اعضای این خانواده و حضور در لحظه لحظه زندگی آنها کار سختی بود، اما خوشبختانه پس از مدتی به دلیل رفت‌وآمدهای زیاد من به منزل این خانواده، آنها مرا به عنوان فردی از خانواده خود پذیرفتند به شکلی که حضور من در آن خانه مزاحمت یا ناراحتی برای شخصی ایجاد نمی‌کرد.

چه چالش‌های دیگری پیش روی شما بود؟ چالش دیگری که با آن روبه‌رو بودیم بیماری کرونا بود؛ چرا که در خانه‌ای کوچک به همراه سه فرد بیمار حضور داشتیم و این کار را برای ما سخت می‌کرد. باید کاملاً مراقب رفت‌وآمدها و رعایت پروتکل‌ها می‌بودیم تا شرایط سخت‌تری را ایجاد نکنیم. علاوه بر این در فیلم ما روایتگر زندگی زنی هستیم که تمام وقت خود را برای خدمات دادن به اطرافیانش می‌گذاشت و لحظه‌ای خارج کردن او از روال زندگی و غفلتش مشکلاتی را ایجاد می‌کرد. به همین دلیل صحبت و خلوت با مادر خانواده کار بسیار سختی بود.

شرایط خاص این خانواده گروه شما را با خود درگیر نمی‌کرد؟ حتماً درگیر می‌کرد. این اثر ۵۲ دقیقه است و باید بگویم ساخت آن برای من و گروهم بسیار سخت بود؛ درگیری دراماتیک و احساسی که با این خانواده پیدا کرده بودیم، وقوع اتفاقات و شرایط موجود را برایمان بیش از پیش ناراحت‌کننده می‌کرد تا جایی که برخی عوامل پس از ضبط نیز همچنان نگران این خانواده بودند و به آنها سر می‌زدند.

در روزهای اخیر شانزدهمین جشنواره سینما حقیقت با اهدای جوایز به مستندهای برگزیده به کار خود پایان داد. به عنوان بهترین مستند این جشنواره مستند «عزیز» انتخاب شد که توسط مهدیه سادات محور کارگردانی شده است. محور تهیه‌کننده، کارگردان و مدیر خانه هنری - رسانه‌ای دیما است. مستندهایی از جمله «با به ماه»، «مادری» و «زندگی آن سوی دیوار» در کارنامه محور دیده می‌شود که بسیاری از آنها موضوعاتی در حوزه زنان و خانواده داشته است. به بهانه این جایزه سراغ او رفته‌ایم تا هم درخصوص اثر برگزیده او بیشتر صحبت کنیم و هم از حال و هوای سینما حقیقت از زاویه حضور زنان باخبر شویم.

ضمن عرض تبریک بابت دریافت جایزه، بفرمایید مستند شما در رابطه با چه موضوعی بود؟ مستند «عزیز» قصه پیرزنی ۶۷ ساله است که خانه نیمه‌مخروبه‌اش را آب گرفته. این در حالی است که او سه بیمار در خانه دارد. او باید بار یک خانواده را با تمام سختی‌ها و مشکلاتش

نوجوانان قرار است در آینده مسئولیت‌های کشور وسیعی به نام ایران را به دست بگیرند؛ بنابراین عقل سلیم حکم می‌کند که عاملان این کشور تربیت کنیم. اما ما چه کردیم؟ ضرورت ارتباط با این نسل را نادیده انگاشتیم. زنان الگوی علمی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی و... خود را روایت نکردیم؛ روایت نکردیم که شناخته شوند، مطلوب نوجوانان شوند و تکثیر شوند.

تهیه‌کننده و کارگردان
مهدیه سادات محور